

eul_wid: tyc-cb

Ζώσιμος ὁ Πανοπολίτης · Zosimus of Panopolis

On Divine Matters

Περὶ θείων

Period: Ὀψιμαρχία [Late Antique](#)
Dialect: Κοινή τεχνική [Technical Koine](#)
Domain: Ἐπιστήμη [Science](#)
Format: Πραγματεία [Treatise](#)

- 2.175 ΠΕΡΙ ΘΕΙΩΝ Οὐκ ἐμὲ ἐπηρώτησας τὸν περὶ θείων λόγον, μέχρι τῆς σήμερον εὐορκοῦσα; Σοὶ οὖν ὁ λόγος καιρίως λεχθήσεται· ἔγνωσ γὰρ ὡς οὐ μόνον ὁ φιλόσοφος θείων ἐμνημόνευσεν, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ προφῆται· ἄνευ γὰρ αὐτῶν οὐδὲν ἔσται, τουτέστιν ἄνευ τοῦ θείου ὕδατος. Τὸ γὰρ ὅλον σύνθεμα δι' αὐτοῦ ἀναλαμβάνεται, καὶ δι' αὐτοῦ ὁπτάται, καὶ δι' αὐτοῦ καίεται, καὶ δι' αὐτοῦ πῆγνυται, καὶ δι' αὐτοῦ βάπτεται, καὶ δι' αὐτοῦ ἰοῦται, καὶ δι' αὐτοῦ ἐξιούται. Φησὶν γὰρ· «Ἐπίβαλλε ὕδωρ θείου ἀθίκτου καὶ κόμμι ὀλίγον, πᾶν σῶμα βάπτεις.» Τὸ δὲ αὐτὸ ἄκουε· «Ἐὰ κάτω καὶ γίνεται· τὸ γὰρ ἔμφα νὲς μυστήριον τοῦτο». Ἄλλ' ἐρεῖ τις· τί ὅμοιον ὕδατι θείῳ θείῳ .
- 2.176 δῶν, καὶ ὕδωρ θεῖον; πρὸς ὃν πρῶτον ἐροῦμεν ὅτι ποτέ τις ἀπὸ θείων ἐποίησεν τι μετὰ ἄλλων· ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν ἐποίησεν, δικαίως ὁ ἐμὸς φιλόσοφος αὐτὰς οὐ παρέλαβεν, καθὼς ἡμῖν νοεῖται. Λοιπὸν θεῖον καλεῖται τὸ ὕδωρ τοῦ θείου· ἄκουε. Λέγεται θεῖον ἢ κάτωθεν ἄνω ἀναπεμπομένη αἰθάλη, ἔνθεν καὶ τὴν τέφραν τὴν γινομένην ἐν τοῖς τοίχοις τοῖς καπνιζομένοις θεῖον καλοῦσιν· ὁμοίως τὰς ῥαθάμιγγας τὰς ἀποπιπτούσας ἀπὸ τῶν λοετρῶν, καὶ τὰς εἰς τὰ πώματα τῶν λεβήτων ἐστηκυίας σταγόνας, θεῖα καλοῦσιν· καὶ πάλιν ἀπὸ πυρὸς κάτωθεν ἀναπεμπόμενον ἄνω, θεῖα καλοῦσιν· καὶ τὴν ὑδράργυρον λευκὴν θεῖα καλοῦσιν, διὰ τὸ καὶ αὐτὸ ἀναπέμπεσθαι. Εἰώθασιν δὲ οἱ ἀρχαῖοι λεπτῷ πυρὶ καὶ λευκανθίοις ἀκαυστοῦν τὰ θειώδη· ὅπερ δὲ τὸ πῦρ ποιεῖ χωρὶς φύσεως, τοῦτο ὁ ἥλιος ποιεῖ μετὰ θείας φύσεως. Καὶ ὁ Ἑρμῆς ὁ μέγας φησὶ· «Ἥλιος ὁ πάντα ποιῶν». Πάλιν ὁ Ἑρμῆς πανταχοῦ ἔλεγεν· «Θὲς ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ τρίβει νεφέλην ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἄνω καὶ κάτω τὸν ἥλιον σημαίνει· πάντα που δρᾷ, καὶ πῦρ ἡλιακὸν, ὡς προείπαμεν ἐν τοῖς λευκανθίοις· εἰκότως καὶ τὸ ἄλλο σύνθεμα οὕτως ζώννυται ἄλμῃ, ἕως οὗ λευκανθῆ. Καὶ κατὰ τοῦ εἰπόντος εἰς τὰ ὑπὸ κύνα καὶ τὰς ἡλιακάς, τῶν ἀμφοτέρων πεῖρα διδάσκει. Ὡσπερ γὰρ ἡ ζύμη τοῦ ἄρτου ὀλίγη οὔσα τοσοῦτον φύραμα ζυμοῖ, οὕτως καὶ τὸ μικρὸν χρυσοῦ ἢ ἀργύρου πέταλον τὸ πᾶν τέλειον γίνεται ξηρίον, <καὶ> ἅπαντα ζυμοῖ. Καὶ ἐὰν ἀκούσωμεν γ' ἢ ε' ἢ ζ', τὰς ὅλας ιε' οὕτως ποιοῦντες δοκοῦσιν, καὶ ἀναμαλάξαντες πάντα ἐν ὑαλίνοις σκεύεσιν .
- 2.176 τὰ γὰρ ὄστρακα καὶ παρατηρούμεθα ἐν τῇ ἰώσει, ἵνα μὴ πῖναι τὴν βαφὴν καὶ τὸ τῆς βαφῆς ἄνθος· ἅπαξ γὰρ φθάσασα κορεσθῆναι καὶ βαφῆναι ἢ δεκτικὴ αὕτη φύσις τοῦ χρυσανθίου, ἢ σκωρία χαλκοῦ οὐκέτι πίνει τὸ ἄνθος τῆς ἰώσεως.
- 2.177 Τῆς βαφῆς ἐκεῖ ἐν ὑαλίνοις ποιοῦμεν (ἐπειδὴ συμπάσχει τῇ ἰώσει), οὐ ψηλαφοῦντες χερσίν· θανατηφόρος γὰρ ἐστίν, ὅτε καὶ ὁ χρυσὸς ἐν αὐτῷ σαπῇ, ὁ πάντων τῶν μετάλλων

δηλητηριωδέστερος. Οἱ μὲν συλλειοῦσι τῷ ἰῶ ὃ μεμάθηκας, θείῳ λέγω, χρίουσιν πέταλον ἀργύρου. Καὶ οὕτως ἐκ προβάσεως ὀπτοῦσιν τὸ τεχνικὸν ὄργανον καμίνῳ τῷ ἐοικότι δινιχεῖ καὶ τῷ χωνίῳ τῷ βαθμοειδεῖ, καὶ γίνεται χρυσός. Τινὲς δὲ, καὶ Μαρία τῶν ὑποκάτω τοῦ ζωδίου ἐμνημόνευσαν· καὶ οὕτως ἐποίησαν, ὑδράργυρον, φησὶν, καὶ θεῖον καὶ ἰὸν λειοῦντες ὅλα ὁμοῦ ἐν ἡλίῳ, ἕως οὗ γένηται ὅλον ὄλβιος. Καὶ λέγουσιν ὅτι οὗτος εἰσακτικώτερός ἐστιν. Τινὲς αὐτὴν τὴν ἴωσιν μόνην ἐλείωσαν ἐν ἡλίῳ, ὡς μηδὲν βάλλοντες, ἀλλὰ φάσκοντες ἔχειν αὐτῶν τὰ ζητούμενα· ἄλλοι τὸν ἰὸν ὕδατι θείῳ ἐλείωσαν, φάσκοντες αὐτὸ εἶναι θεῖον· αὐτὸ καὶ ὑδράργυρον. Καὶ μᾶλλον αὐτοὺς τῶν ἄλλων ἀπεδεξάμην. Ἄλλοι ὑδράργυρον ἔβαλον, οἱ μὲν ὠμὴν, οἱ δὲ παγεῖσαν ξανθὴν. Τινὲς δὲ μετὰ τὴν ἴωσιν οὐδὲν περαιτέρω περιειργάσαντο. Οἱ φιλόσοφοι δὲ ἠνίξαντο μετὰ τὴν ἴωσιν, λέγοντες· «Καὶ χρυσὸν καταβάπτεις», ὥστε κάλλιον μετὰ τὴν ἴωσιν ἐνεργεῖν. Ἔτεροι δὲ τῶν ἱερογραμματέων τῶν συγγραψαμένων περὶ μόνην τὴν τέχνην, ἀσχολουμένων ἐν τῇ λειώσει, μόνην ἔφασαν τὴν ἴωσιν τὰ πάντα ποιεῖν, μάλιστα καὶ ἰόν. Καὶ οὕτως αὐτοῖς ἤρρεσεν. Ἄλλοι δὲ ἐψήσαντες, ὥπτησαν καὶ ἤψησαν ἐκ χώνης, οἷς τὸ πᾶν τῆς λειώσεως.

2.177 ἤρρεσεν· οἷς οὖν λείωσις μόνη ἤρρεσεν, πέταλα ἀργύρου χρίοντες ὥπτησαν καὶ ἤψησαν. Εἰς τοσοῦτον δὲ ἐλείουν ὥστε πάντα μιμεῖσθαι τὸ λειούμενον, καὶ ὕδατι καὶ ὑδραργύρῳ, καὶ εἴ τιτι τοιούτῳ. Καὶ ὥσπερ ἐν τῇ ἐψήσει τῇ τεχνικῇ διάφορα γράμματα ἀνα δείκνυνται, οὕτως καὶ ὁ Ἀγαθοδαίμων ὅτι μᾶλλον οὗτος πλέω πάντων περὶ τῶν λειώσεων ἐφρόντισεν. Εἰς τοῦτο συνηγοροῦσιν ἐν τῇ λειώσει τοῦ προσωπιδίου θείου μετὰ χρυσοκόλλης, καὶ ἀλὸς ἀνθίου. Ἐὰν δοκιμάσης, φησὶν, διάφορα καίεται, ἔψει, φησὶ, λειῶν ἐν ἡλίῳ ἕως γένηται· ἐκ τούτου μᾶλλον τὴν ἔψησιν, λείωσιν ἐτεκμήραντο· τοῦτο ποιοῦσιν, βουλόμενοι ἐπιδείξασθαι τὴν τοῦ φαρμάκου δύναμιν, σκευὴ τὰ ἀργύρου λαμβάνοντες, καὶ τὸ ἥμισυ χρίσαντες, τὸ φάρμακον ὀπτοῦσι καὶ ἐκφέρουσι τὸ σκεῦος κεχρυσωμένον τὸ μέρος τὸ χρισθέν· τὸ δὲ ἕτερον ἀκέραιον μένει. Καὶ οὕτως μὲν ὁ περὶ θείου ὕδατος λόγος.